

**AVRUPA KONSEYİ BAKANLAR KOMİTESİ
YARGI BAĞIMSIZLIĞININ VE
TARAFSIZLIĞININ GÜÇLENDİRİLMESİNE
İLİŞKİN EYLEM PLANI¹
CM(2016)36, NİHAİ**

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

---

¹Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 13 Nisan 2016 tarihli 1253. toplantısında aşağıdaki eylem planı kabul edilmiştir. Söz konusu eylem planı ile Avrupa Konseyi, üye ülkelerde yargı bağımsızlığını ve tarafsızlığının uygulanmasını desteklemek ve bu konuda sağlayabileceği rehberlik hizmetinin yollarını belirlemeyi amaçlamaktadır.

EYLEM PLANI

Avrupa Konseyi, üye devletlerin aşağıdaki sonuçlara ulaşmaya yönelik tüm çabalarını destekleyecektir:

A. Herkesin medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar ve gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkemede yargılanmasını garanti etmek amacıyla, üye devletlerin İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme kapsamındaki yükümlülüklerinin eksiksiz olarak uygulanması için etkili mekanizmaların kurulması ve diğer tedbirlerin alınması (Bu mekanizma ve tedbirlere, özellikle adil yargılanma hakkına ilişkin olarak 6. madde kapsamında öngörülen teminatlar bakımından, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını etkileyen kararlarını uygulamak için gerekli olan tüm mekanizmalar ve tedbirler dâhildir).

B. Yargının bağımsızlığına ve tarafsızlığına ilişkin resmî yasal teminatların geliştirilmesi veya bu tür teminatlar mevcut değilse bunların oluşturulması; uygulamada bu teminatlara riayet edilmesini sağlamak ve yargının insan hakları ve hukukun üstünlüğüne dayalı demokratik bir toplumda düzgün işleyişine katkı sağlamak için gerekli yapıların, politikaların ve uygulamaların uygulamaya konması veya sunulması.

C. Aşağıdaki hususları gerçekleştirmek üzere faaliyete geçerek yargıyı, yürütme ve yasama ile olan ilişkilerinde korumak ve güçlendirmek:

- i. Hâkimlerin seçilme ve atanma sürecini siyasetten ayrı tutmayı amaçlayan tedbirler başta olmak üzere, yargı konseylerinin (mevcut olması halinde) bağımsız ve etkili çalışmasını temin etmek;
- ii. Hâkimlerin seçilme, atanma ve terfi etme süreçlerine yargının yeterli şekilde dâhil olmasını temin etmek ve bu sürece yürütmenin veya meclisin aşırı² müdahale etmesinin önüne geçmek;
- iii. Yargı konseylerinin disiplin komiteleri ile siyasi etkilerden ve diğer etkilerden tamamen bağımsız olması ve bağımsız görünmesi gereken ilgili diğer yargısal organlar başta olmak üzere hâkimlere ilişkin disiplin ve uzaklaştırma işlemlerine yürütmenin ve meclisin aşırı müdahale etmesinin önüne geçmek;
- iv. Yürütme ve yasama mensuplarının yargının yetkisine itibar etmesini ve hâkimleri, kararlarını ve genel olarak yargıyı uygunsuz, yanlı şekilde veya tamamıyla siyasi nedenlerle halk huzurunda eleştirmekten kaçınmasını temin etmek;
- v. Mahkemelerin günlük idaresinin yasal düzenlemelere dayalı olarak ve yürütme veya yasamanın müdahalesi olmaksızın etkili ve makul bir şekilde gerçekleştirilmesini temin etmek.

---

² “Aşırı” ifadesi, yargının bağımsızlığına ve tarafsızlığına önemli ölçüde zarar verecek ölçüde söz konusu süreçlere engel teşkil eden, mevcut yasal çerçevenin dışına taşan eylemleri ifade etmektedir.

D. Aşağıdaki hususları gerçekleştirmek üzere faaliyete geçerek hâkimlerin bağımsızlığını korumak ve tarafsızlığını temin etmek:

- i. Yargı sürecinde hâkimlerin aldıkları kararlara yönelik yargı yetkililerinin müdahalesini sınırlı tutmak ve hâkimlerin aşırı baskıdan korunmasını ve savcılarının iddialarını özgürce takip edebilmelerini veya reddedebilmelerini sağlamak amacıyla savcılık hizmetinin yetkilerini tanımlamak;
- ii. Yargısal hesap verebilirliğe ve mahkeme kararlarının incelenmesine ilişkin kuralların yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkelerine tamamıyla uygun olmasını temin etmek;
- iii. Gerekli olması halinde, bağımsızlığının ve tarafsızlığının tehlike altında olduğunu düşünen hâkimler için etkili kanun yolları sağlanmalıdır;
- iv. Yargı içerisinde yolsuzluğu önlemek, yolsuzlukla mücadele etmek ve hâkimleri yolsuzluğa yönelik teşviklerden korumak. Bu bakımdan üye devletler, hâkimlerin ücretlerinin ve çalışma koşullarının yeterli olmasını ve mesleki davranış ve yargı etiği standartlarının güçlendirilmesini temin etmelidir;
- v. Yargısal karar alma süreçlerinde kalıp yargıların olumsuz etkisinin önüne geçmek;
- vi. Yargı mensuplarının etkili yargısal yeterlilikler ve etik konusunda kapsamlı ve etkili şekilde eğitilmesini sağlamak;
- vii. Hâkimlerin; fiziksel veya zihinsel bütünlüklerine, kişisel özgürlüklerine ve güvenliklerine yönelik saldırılara karşı yasal düzenlemeler ve yeterli tedbirler yoluyla korunmalarını sağlamak.

E. Aşağıdaki hususları gerçekleştirmek üzere faaliyete geçerek savcılık hizmetinin bağımsızlığını güçlendirmek:

- i. Savcılarının işe alımı, kariyer gelişimi ve istihdam veya kadro güvencesi için yeterli yasal teminatları sağlamak;
- ii. Savcılarının, savcılık hizmeti dışında veya kapsamında aşırı veya yasadışı baskıya tabi olmamalarını ve daha genel anlamda savcılık hizmetinin hukukun üstünlüğü ile yönetilmesini temin etmek;
- iii. Savcılık hizmeti kapsamında yolsuzluğu önlemeye ve yolsuzlukla mücadele etmeye yönelik etkin tedbirler almak ve bu hizmetin işleyişi konusunda halk arasında güven inşa etmek.

F. Halk arasında yargıya yönelik güven tesis etmek ve yargının bağımsızlık ve tarafsızlık değerinin daha geniş kabul görmesini sağlamak. Örneğin, yargının çalışmalarında veya yürütme ve yasama ile ilişkilerinde şeffaflık sağlamak yoluyla ve yargının ve mahkemelerin, medyaya ve genel bilgilerin yayılmasına yönelik olarak, müdafaa haklarını ve mağdurların onurunu gözeten etkin bir yaklaşım benimsemesi yoluyla yargıya güvenini sağlanması.

G. Halkın yargıya güvenini artırmak için mahkeme ve yargı mensuplarının belirlenmesinde toplumu bir bütün olarak yeterli şekilde dikkate almak. Üye devletler bu sonuca ulaşmak için cinsiyet eşitliğini ve bir bütün olarak toplumun temsilini sağlamayı amaçlayan bir politika uygulama hususunu değerlendirmelidir.